

Vajas József.

Vajas József, az alsóvárosi gazdák puritán jellemű vezére meghalt. Benne a város olyan polgárát veszítette el, akinek hiányát nagyon sokáig megérzi. Korai halála mély megdöbbenést keltett mindentől, ahol ismerték, ahol tudtak közérdekű, önzellen munkásságáról.

Negyvenöt éves volt. Becsületes munkájával kicsinyke, alig tizenöt-holdos, földbirtokot szerzett magának és azon dolgozgatott egészen a háboru kitöréséig. Ekkor, mint annyi sok százezer békességhez szokott ember, őt is fegyverbe állította a köteletség. A szegedi ötös honvédezed népfőlkeldő zászlóalajába került. A román invázió alkalmával az erdélyi fronton küzdött. Valami eltévedt, buta puskagolyó a mellébe furódott és súlyos tüdőszűréssel került a kórházba. Sebesüléséből nem gyógyult ki teljesen soha. Két évvel ezelőtt súlyos spanyolbetegségen ment keresztül. Szétfoncsolt tüdeje nem birkózhatott meg a veszedelmes kórral. Tuberkulózist kapott és ez a szomorúan tipikus magyar betegség az idei tavasz májusán kioltotta értékes életét.

A város törvényhatósági bizottságának 1913-ban lett a tagja és azóta szava mindig döntő súlyú volt a város politikájában. József, becsületes vezető embere volt mindvégig annak a társadalmi osztálynak, amelynek Achim András óta olyan nagyon kevés őszinte képviselője akadt: a örökbirtokos magyar gazdák társadalmának. A közgyűlések egyéni érdekvédelmekről hangos levegője sem fertőzte meg józan ítélőképességét, mindig megtalálta azt az utat, amin nagyobb zökkenők nélkül haladhatott volna a városi politika és ha nem azon haladt, az nem Vajas József hibáján múlott.

Annak a társadalmi osztálynak, amelynek talán a leghivatottabb, legilletékesebb képviselője volt, ismerte minden ügyes-bajos dolgát, minden sérelmét, minden vágyakozását. Már a háboru utolsó éveiben, amikor talán a legelnyomottabb volt a magyar kisgazdák helyzete, amikor a hadiérdek minden más érdeket kíméletlenül hátraszorított, szegedi vonatkozású mezőgazdasági ügyekben sokszor kikérték Vajas József véleményét. Gróf Hadik János, az akkori közéleti miniszter egy alkalommal értekezletre hívta meg a város vezetőségét valami paprika ügyben és dr. Somogyi Szilveszter polgármester erre az értekezletre magával vitte Vajas Józsefet, mint szakértőt, aki a közéleti miniszteriumban olyan szakelőadást tartott a kérdésről, hogy előadása alapul szolgált a paprikaügyek rendezésénél.

Vajas József az októberi forradalomból is kivette a részét, mint a szegedi kisgazdatársadalom képviselője. Korom Mihállyal együtt már november 2-án a szegedi Nemzeti Tanács tagja lett. Másnap Becsey Károly elnök meleg szavakkal üdvözölte Vajas „polgártársát”, aki a Nemzeti Tanács egyik legbuzgóbb tagja volt és józan okosságával, magyar lelkeségével kezdtől fogva föltűnt és egyik oszlopa volt annak a buzgó és erélyes munkásságnak, amellyel a Nemzeti Tanács a közrendet biztosítani, a forradalom vívmányait megvédeni és a szélsőségeket féken tartani igyekezett.

Amikor a kommunálat megala-

Házat! Földet! Üzletet! mindig a legelőnyösebben vehet vagy eladhat Szabó ingatlan-iroda által Takaréktár-utca 3. Telefonszám: 10-54. Szolid és a legmegbízhatóbb. — Állandó nagy előjegyzés házak, földek és üzletek eladására. 450

kult Szegeden az első nemzeti kormány, meghívták Vajas Józsefet földmivélségi államtitkárnak. Az államtitkárság nagy méltóság, ritka az olyan ember, aki kapva nem kap utána, de még ritkább az olyan, aki a fölkinált méltóságot — visszautasítja. Vajas József ilyen ember volt. Megköszönte a megtiszteltetést és szerényen — kitért az elfogadása elől:

— Tizenöt hold földem, három gyereke van, sokat kell dolgoznom, nem érek rá a politikára, de nem is értek hozzá. Miért akarnak az urak engem, amikor olyan sok régi, kitanult politikust találhatnak.

Azóta is megmaradt álláspontja mellett, nem elegyedett az országos politikába.

— Többet használhatok én idehaza, mint odafönn — mondogatta olyankor, amikor képviselőseget ajánlottak föl neki. És többet is használt, pedig a nemzetgyűlésen is nagyon elkelt volna néhány Vajas József a sok sokorópátkai kisgazda között.

Tiszta eszét nem szécsitették meg

Menyhárt rektor cáfolja az egyetem bezúntetésének hírét.

Mit mondott az úgyrő! a miniszterelnök?

A *Magyarság* csütörtöki száma „A jóvátételi bizottság a menekült egyetemek megszüntetését követeli” címmel cikket közölt, amelyben a következőket írja:

„Szigoru parancs érkezett a magyar kormányhoz a jóvátételi bizottságtól. A parancs úgy szól, hogy meg kell szüntetni a menekült pozsonyi és kolozsvári egyetemeket. Az éhes és szűkös szükség van az egyetemekre fordított néhány sovány millióra.”

„A kormány oly komolyan mérlegelte a helyzetet, hogy össze is ült a pénzügyi tanács, amely elhatározta, hogy a menekült egyetem tanárait a tisztviselők B-listájára helyezi. Fölmondanak az egyetemi tanároknak és végkielégítéssel vagy nyugdíjjal elbocsájtják őket.”

Erre — a városban nagy megdöbbenést keltő hírre vonatkozólag — kérdést intéztünk dr. Menyhárt Gáspárhoz, a Ferenc József Tudományegyetem rektorához, aki kérdésünkre a következő megnyugtató nyilatkozatot tette:

— Ez az egész hír egy korábbi hírnek most történt kipattantása és egyáltalában nincs, nem lehet semmi komoly alapja. Amikor gróf Bethlen István miniszterelnök utoljára volt Szegeden, kérdést intéztem hozzá erre vonatkozólag, mire fölszóllított, hogy kérdésemet a nyilvánosság előtt ismétlem meg. A „Bocskay-internátus” megnyitó ünnepélyén beszédem keretében ismét fölitétem a kérdést. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy

„a hírnek semmi pozitív alapja nincs, légből kapott koholmány az egész”.

Teljes lehetőségek tartja, hogy az ántánt ennyire beavatkozzék belső, kulturális ügyeinkbe. De ha mégis megtörténne, akkor a kormány és a magyar nép, mint egy ember szállna szembe ezzel a kulturális ügyeinkbe való beavatkozással.

— A *Magyarság* közleményének

az utóbbi évek kisgazda-konjunkturái, nagyon jól tudta, hogy a jelenlegi állapotok csak átmeneti jellegűek és egy súlyos, nemzetemető katasztrófának a következményei.

— Csak gazdasági téren, erős munkával szerezhetjük vissza azt, amit elvesztettünk. — Ezért az elvéért szállt síkra a közgyűlésen, sokszor saját hiveinek önző fölfogása ellen is. Tudta, hogy egy társadalmi osztály sem sajátíthatja ki magának az országot.

Markáns, jellegzetes magyar alakja januárban elmaradt a város közéletéből. Ágynak esett, napról-napra sorvadt és két szép leánya, tizesztendő fia, felesége körében ma reggel 5 órakor csendesen kiszendvedt.

Az alsóvárosi népkör választmánya szerdán délután rendkívüli gyűlést tartott emlékeztére. Temetése pénteken délután négy órakor lesz a Pálffy utca 82. számú gyászháztól. A város tanácsa hivatalosan elkiséri az elhunyt gazdavezért és a koporsójánál dr. Kószó István belügyi államtitkár mond majd bucsubeszédet.

az az állítása, mintha a kormány a menekült egyetemek tanárait a „B” listára helyezte, szintén alaptalan. Ennek bizonyítéka, hogy nem régen történt néhány tanári kinevezés és jelenleg is több folyamatban van.

— A *Magyarság* különben saját maga is megcáfolja cikkét, amennyiben ugyanabban a számában hírt ad arról, hogy „a kulturális miniszterium a pécsi hadapródiskola szomszédságában több, min kétmillió koronáért telket vásárol és itt fogják fölépíteni az egyetemi internátust. A dolog már annyira megérlelődött, hogy a vétel végrehajtása végett dr. Majláth Géza, a közoktatási miniszterium jogügyi előadója legközelebb Pécsre érkezik”. Már pedig, ha a menekült egyetemek megszüntetéséről komolyan szó lenne, akkor a kormány nem építené egyetemi internátust Pécsen.

Elveszett egy fölhold

BROSTÚ,
családi erekiye (nagyon kedves emlék). Megtalálónak 501
MAGAS

jutalmat fizetek, hozza be Komlósi sportüzletébe, Kölcsey-utca 3. szám.

Ritka alkalmi vétel!
Mig a készlet tart! 498 Parti-ár!

Selyem harisnya

a mai 800 K ár helyett csak 375 K
ugyanaz alig látha ó gyári hibával . . . . . 215 K

Divat zoknik . . . . . 46 K
Legujabb divatharisnyák . . . . . 88 K

HARISNYA HAZBAN, Iskola-utca 25.
GIGNERNÉL, Kellner fűszeres mellett.

Ékszerbörze a Kézművesbank udvarán.

Négy nap óta árverezik a zálogtárgyakat.

Ékszerészek hetének is nevezhetnénk a mostanit. Négy nap óta olyan licitálási küzdelem folyik a Kézművesbank udvarán, ami az utóbbi évek történelében szinte páratlanul áll. Hétfő óta minden délután kirakják a pultot a kapubejárat elé, aztán odatelepszik Ferenczy Matyi bácsi és segédcsémelete a pult mögé és hivatalos jegyzeteket készít az árverésről.

A pult előtt egy hosszabb asztal áll s körülötte könyökölnek azok a megátalkodott licitálók, akik a hátuk mögött szorongó alsóbb néposztálybeli hölgyeket és urakat következetesen felbőszítik mértéket nem ismerő ráigérésekkel. Előttük halmozódnak a sárga, kék és megint sárga bankjegyek, mellettük beszáradt szivarvégek, plajbász és papiros.

Rengeteg mennyiségű ékszer kerül itt dobra négy nap óta. A Kézművesbank elévült zálogtárgyait árverezik el, kizárólag arany- és ezüst-ékszereket. Az ékszerészek természetesen majdnem teljes számban vesznek részt az árveréseken, és ha sokáig és tüzetesen figyel a szemlélődő, úgy látszik, mintha egy kisebb csoport konzorcionális alapon szervezkedett volna a licitációra.

Tétről-étre haladnak, félpercenként sulyos ezrek vándorolnak át a polgári zsebből a zálogházi kasszába. A mai napig már több mint ezer tétel került eladásra. Még körülbelül ezer tétel van hátra. Legtöbb a gyűrű, öt-hatjával dobják a közönség elé, amelyet megkapráztat a sok arany.

A ráigérés pillanatok alatt ezrekre szaporítja a vételárat. Két aranygyűrűt kétezer koronáról 32 pillanat alatt hatezerre vernek föl.

Két ékszerész összeszóalkozik a gyűrűk miatt. Nem tudják megállapítani, melyik ígérte a hatezret. Az egyik zsebre akarja tenni a gyűrűket, a másik ráordít:

— Adja ide rögtön. Az enyém a gyűrű. Megvágom, hogy megbolondul!

Urinők is jönnek, de nem látnak semmit a tömegből. Berzenczey Domokos főmérnök is megjelenik a háttérben.

— Lehet itt valamit olcsón venni? — kérdi.

— Ne ugorjon be mindenre, akkor vehet olcsón — felelik neki.

Erre eltávozott a főmérnök ur. A hátsó sorokban zsidóbusok szoronganak és szidják az ékszerészeket. Az egyik munkáskülsejű bosszúból mindenre ráigér s mikor nagyon sok, akkor rajtahagyja valakin.

— Jól van, csak vegyék, ha miniket nem hagynak venni, — mondja. Nem engedik elkölteni az anyósom pénzét.

Közben forog az üzlet szaporán. Tizennégy Mária Terézia-lallér 2150 korona, hat gyűrű és egy pár függő 3250 korona, briliánsgyűrű három kövel 1600, hét gyűrű, 26 gramm, 5000 korona. Az egyik ékszerész hét gyűrűért és egy ezüst szivaroktárcáért folytatott küzdelmében 3600-ról egyszerre 7000-re ugrott, általában megrökönyödést okozva. Kiderült a végén, hogy csak négyezret akart mondani.

Szegény ember persze hiába ólalkodott az árverezők között. Nem is való ez csak azoknak, akik mindenből aranyat tudnak csinálni . . .